

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258 - 10263

De S. Cassio Narnie[n]si episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

rem facere, quæ vulgò fit, & quæ me non decet? Sed me cogit multa, quæ eò me impu-
lit, necessitas. Quare mihi, inquit, ignoscite loquenti verba insipientia.

Huius vel vmbra saltem nos imitemur, qui tam multa peccatorum onera habe-
mus imposta. O sepè, si paruum aliquid rectè geramus, ne hoc quidem sustinemus re-
condere intra cordis penetralia? sed propterea quòd hominum venemur gloriam, id
gloriosè traducimus. & in medium proferimus, & propter intempestiuas has nugas
nos Dei priuamus remuneratione. Sed non sic ille beatus? sed cum dixisset, Plus ego
enumerat deinceps ea, quæ fortiter gesserat, & dicit: In laboribus abundantius, in pla-
gis supra modum, in mortibus frequenter. Quid dicis? Nouum quid est & admirabile
id, quod à te dicitur. Licèrne mortem sepè subire? Cerrè, inquit, si non experientia qui-
dem, at voluntate? docens nos, quòd assidue talia adibat pericula propter prædicatio-
nem, quæ mortem ei pariebant. Sed Dei gratia in ipsis medijs periculis conseruabat
athletam, vt ad discipulos magna ex eo rediret vtilitas.

Id autem rursus, quòd deinceps subiungitur, vt semel dicam, obscurat omnia, quæ
dicta sunt. Quis enim, inquit, est infirmus, & ego non sum infirmus? Quis scandaliza-
tur, & ego non vrò? Papè, quanta est huius viri benignitas & beneuolentia, quanta vi-
gilantia, quanta sollicitudo? Caiusnam matris sic dissecabantur viscera, eius filio fe-
bricitante, & in lecto iacente, vt hic sanctus pro his, qui erant in vnoquoq; loco infir-
mi, magis erat infirmus & pro ijs, qui scandalizabantur, vrebatur? Considera enim
mihi emphasim dictionis. Non dixit, Quis scandalizatur, & ego nò crucior? Sed vrò,
inquit, nobis intensum dolorem significas & mirum in modum ostendens, se int rin-
secus inflammari & accendi pro ijs, qui patiuntur scandala.

Scio me extendisse orationem in magnam longitudinem. Sed nescio quomodo
cum incidissem in diuitias rectè factorum huius sancti, tanquam ab aquarum vehe-
mentissimo impetu lingua mihi trahebatur. Quamobrem in hoc loco sistens oratio-
nem, rogo vestram charitatem, vt eum assidue in mente circumferatis? & hoc assidue
cogiteris, quòd cum eandem, quam nos, haberet naturam, & esset subiectus ijsdem affe-
ctionibus, essetq; eius studium vile & abiectum, vt qui pelles confueret, & staret in offi-
cina, postquam se voluit dedere virtutis laboribus, & se dignum reddere, qui susciperet
Spiritus sanctum, largam munificentiam fuit consecutus à superis? Quam detur no-
bis consequi gratia & clementia Domini nostri Iesu Christi? Cui gloria & potentia
cum Patre & sancto Spiritu, nunc & semper, & in secula seculorum nunquam de-
sinentium, Amen.

DE CASSIO NARNIENSI EPISCOPO, AVTHORE S. GREGORIO PAPA.

EQVE hoc Petre sileam, quod multi nunc, qui hinc de Nar-
nienſi ciuitate adſunt, mihi ſedulò reſtificantur. Eodem
nanque Gotthorum tempore, cum præſatus rex Totila
Narnijs veniſſet, ei vir vitæ venerabilis Caſſius eius vrbiſ
Epiſcopus, occurrit. Cui quia ex conſperſione ſemper fa-
cies rubere conſueuerat, hoc rex Totila non conſperſio-
nis eſſe credidit, ſed aſſiduæ potationis, eumq; omnimodò
deſpexit. Sed omnipotens Deus, vt quantus vir eſſet qui
deſpiciebatur, oſtenderet, in Narnienſi campo, quò rex ad-
uenerat, malignus ſpiritus coram omni exercitu eius ſpa-
tharium inuaſit, eumq; vexare crudeliter cœpit. Qui cum
ante regis oculos ad venerandum virum Caſſium fuiſſet

adductus, hunc ab eo vir Domini, oratione facta, ſigno Crucis expulit: qui in eum in-
gredi ulterius non præſumpſit. Sicq; factum eſt, vt rex barbarus ſeruum Dei ab illo ià
die veneraretur ex corde, quem deſpectum valdè iudicauit ex facie. Nam quia virum
tantæ virtutis vidit, erga eum illa mens efferæ ab elationis faſtu detumuit.

Item ex eiusdem Homilia 37. in Euangelia.

AVdiſtis dicentem Dominum, fratres chariſſimi. Aut quis rex iturus committe.
rebellum aduerſus alium regem, nòne ſedens priùs cogitat, ſi poſſit cum de-
cem millibus occurrere ei, qui, cum viginti millibus venit ad ſe? Alioquin adhuc illo
longè

longè agente, legationem mittens, rogat, ea, quæ pacis sunt. Rex contra regem ex quo venit ad prælium, & tamen si se perpendit non posse sufficere, legationem mittit, & ea quæ pacis sunt postulat. Quibus ergo lachrymis nos sperare veniam debemus qui illo in tremendo examine cum rege nostro ex æquo ad iudicium non venimus, quos nimirum conditionis infirmitas & causa inferiores exhibet? Sed fortasse iam mali operis culpas abscedimus, iam parua quæq; exterius declinamus. Nunquid ad reddendam rationem cogitationis nostræ sufficimus? Nam cum viginti millibus venire dicitur is, contra quem minimè sufficit iste, qui cum decem millibus venit. Decem millia quippe ad viginti millia, simplum ad duplum sunt. Nos autem si multum proficimus, vix exteriora nostra opera in reatitudine seruamus. Nam etsi iam luxuria carnis abscessa est, tamen adhuc à corde funditus abscessa non est. Ille autem qui iudicaturus venit, exteriora simul & interiora iudicat, facta pariter & cogitationes pensat. Cum duplo ergo exercitu contra simplum venit, qui nos vix in solo opere præparatos, simul de opere & cogitatione discutit. Quid igitur agendum est, fratres charissimi, nisi vt dum nos cum simplo exercitu contra duplum illius sufficere non posse cõspicimus, dum adhuc longè est, legationem mittamus, rogemus ea, quæ pacis sunt: Longè enim esse dicitur, qui adhuc præsens per iudicium non videretur. Mittamus ad hunc legationem, lachrymas nostras, mittamus misericordiam operam: actemus in ara eius hostias placationis, cognoscamus nos cum eo in iudicio non posse contendere. Penitemus virtutem eius fortitudinis, rogemus ea, quæ pacis sunt. Hæc est nostra legatio, quæ regem venientem placat. Pensate fratres quam benignum sit, quod is, qui suo aduentu valet opprimere, tardat venire. Mittamus ad hunc, vt diximus, legationem nostram flendo, tribuendo, sacras hostias offerendo. Singulariter namq; ad absolutionem nostram, oblata cum lachrymis & benignitate mentis sacri altaris hostia suffragatur: quia qui in se resurgens à mortuis, iam non moritur, adhuc per hanc in suo mysterio pro nobis iterum patitur. Nam quoties ei hostiam suæ passionis offerimus, toties nobis ad absolutionem nostram, passionem illius reparamus.

Sacri altaris
hostia quid
præstat.

Nota vim
sacrificij
Missæ.

S. Cassius
quotidie
Missam celebra-
bat.

Presbyter
inobediens
diuinitus
flagellatur.

Multos, vt arbitror, vestrum, fratres charissimi, contigit nosse hoc, quod volo ad memoriam vestram narrando reuocare. Non longè à nostris fertur temporibus factum, quod quidam ab hostibus captus, longè tractus est. Cumq; diu teneretur in vinculis, cum vxor sua eum ex eadem captiuitate non reciperet, extinctum putauit: Pro quo iam velut mortuo, hostias hebdomadibus singulis curabat, offerre. Cuius toties vincula soluebantur in captiuitate, quoties ab eius coniuge hostia fuissent oblata pro animæ eius absolutione. Nam longa post tempora reuersus, admirans valdè, indicauit vxori suæ, quod diebus certis hebdomadis singulis eius vincula soluebantur. Quos videlicet dies eius vxor atq; horas discutens, tunc recognouit eum absolutum, cum pro eo sacrificium meminere oblatum. Hinc ergo fratres charissimi, hinc certa consideratione colligite, oblata à nobis hostia sacra quantum in nobis soluere valeat ligaturam cordis, si oblata ab altero, potuit in altero soluere vincula corporis.

Multi vestrum, fratres charissimi, Cassium Narniensis vrbis episcopum nouerunt, cui mos erat quotidianas hostias offerre Deo, ita vt penè nullus dies vitæ eius abscederet, quo non omnipotenti Deo hostia placationis immolaret. Cui cum sacrificio valdè etiam concordabat vita, nam cuncta, quæ habebat, in elemosynis tribuens, cum ad horam offerendi sacrificij venisset, velut rotus in lachrymis defluens, semetipsum cum magna cordis contritione macerabat, Cuius & vitam & exitum quodam venerabilis vitæ diacono, qui ab eo fuerat nutritus, referere cognoui. Aiebat enim, quod quadam nocte eius presbytero per visum Dominus adstitit, dicens: Vade & dic episcopo: Age quod agis, operare quod operaris: non cesset pes tuus, non cesset manus tua: natali Apostolorum venies ad me, & retribuam tibi mercedem tuam. Surrexit presbyter: sed quia è vicino Apostolorum natalitius dies imminebat, tam propinqui exitus diem episcopo nunciare pertimuit. Alia nocte Dominus redijt, eiusq; inobedientiam vehementer increpauit, atq; eadem iussionis suæ verba retexit. Tunc presbyter surrexit, vt pergeret, sed rursus infirmitas cordis, impedimentum facta est indicandæ reuelationis. Ad admonitionem quoque iteratæ iussionis obduruu pergere, & quæ viderat, manifestare neglexit. Sed quia magnam mansuetudinem contemptæ gratiæ maior solet sequi ira vindictæ, violatione tertia Dominus apparens, iam verbis addidit verbera, & tam districta eadem maceratus est, vt in eo duritiam cordis emollirent vulnera corporis. Surrexit ergo eruditus ex verberibus, perrexit ad Episcopum, eumq; iam ex more iuxta beati Iuuenalis martyris sepulcrum ad offerendum sacrificium consistentem reperit, secretum à

circumstantibus petijt, seq; eius pedibus strauit. Cumq; cum vbertim flentem Episcopus vix ad soluare potuisset, lachrymarum causas cognoscere studuit. Ille verò relaturus ordinem visionis, prius vestimento ex humeris deuoluto, detexit plagas corporis (vt ita dicam) testes veritatis & culpæ monstrauit, quanta animaduersione distributionis membra illius accepta verbera liuore inflato fulcauerant. Quæ mox vt episcopus vidit, exhorruit, & quis sibi talia facere præsumpsisset, cum magnæ obstupescitionis vocibus inquisiuit. At ille respondit, hæc se pro ipso fuisse perpeßum. Excreuit cū terrore admiratio. Sed nullas iam presbyter inquisitioni eius moras adijciens, secretum reuelationis aperuit, eiq; iustiones Dominicas, per ea quæ audierat verba narrauit, dicens: Age quod agis, operare quod operaris: non cesset manus tua, non cesset pes tuus: natali Apostolorum venies ad me, & retribuam tibi mercedem tuam. Quibus auditis, episcopus in oratione se cum magna cordis contritione prostrauit. Et qui oblaturus sacrificium ad horam tertiam venerat, hoc pro extensa orationis magnitudine, ad horam nonam vsq; protelauit: atq; ex ipso iam die magis magisq; aucta sunt ei lucra pietatis, factusq; est tam fortis in opere, quàm certus ex munere: quippe qui cū, cui debitor ipse fuerat, ex ea promissione, iam cœperat habere debitorem.

Huic autem consuetudo fuerat, singulis annis natalitio Apostolorum die Romam venire: iamq; ex hac reuelatione suspectus, venire iuxta morem noluit. Eodem ergo tempore sollicitus fuit, secundo quoq; anno vel tertio in mortis suæ expectatione suspensus, quarto quintoq; & sexto similiter. Qui desperare iam de veritate reuelationis poterat, si verbis fidem verbera non fecissent. Cū ecce anno septimo vsq; ad expeßtati natalis sacras vigiliis incolumis peruenit, sed lenis hunc in vigilijs calor attingit, atque ipso die natalitio filijs suis se expectantibus, Missarum solennia implere se posse recusauit. Illi verò, qui de eius erant egressione pariter suspecti, simul ad eum omnes venerunt, sese vnanimiter adstringentes, vt die eodem nequaquam acquiescerent Missarum solennia celebrare, nisi pro eis ad Dominum idem antistes suus intercessor accederet. Tunc ille compulsus, in Episcopi oratorio Missas fecit, & manu sua corpus Dominicum, pacemq; omnibus tribuit. Qui cūcto ministerio oblatis sacrificij peractis, ad lectulum redijt, ibiq; iacens, dum sacerdotes suos ac ministros circumsternisse se cerneret, quasi vale vltimum dicens, de seruando eos vinculo charitatis admonerat, & quanta debuissent concordia inter se vniri, prædicabat: tum subito inter ipsa sancta exhortationis verba, voce terribili clamauit, dicens: Hora est. Moxq; assistentibus ipse suis manibus linteum dedit, quod ex more morientium sibi contra faciem tēderetur. Quo tenso, emisit spiritum. Sicq; sancta illa anima ad gaudia æterna perueniens, à carnis corruptione soluta est.

Quem fratres charissimi, quem vir iste in morte imitatus est, nisi eum, quem in vita sua fuerat contemplatus? Dicens enim, Hora est, de corpore exijt: quia & Iesus, peractis omnibus, cū dixisset, Consummatum est, inclinato capite, tradidit spiritum. Quod ergò Dominus, fecit ex potestate, hoc egit famulus ex vocatione. Ecce quotidiana hostiæ, illa cum elemosynis & lachrymis missa legatio, quantam cum rege veniente gratiæ pacem fecit. Relinquat ergo omnia qui potest. Qui autem omnia relinquere non potest, cū adhuc rex longè est, legationem mittat lachrymarum, elemosynarum & hostiarum munera offerat. Vult enim placari precibus, qui scit quia non possit portari iratus.

Sacrae vigiliae natalis Apostolorum.

Felicissimus sancti viri obitus.

Iohan. 19.